

Zesde zintuig

Marieke Schoenmakers

In het verpleeghuis waar ik werkte, vertelde een 89-jarige dame opeens over haar overleden moeder. Ze had haar gezien in het restaurant. Het was de verpleegkundigen ook ter ore gekomen. Ze uitten het vermoeden dat mevrouw aan het dementeren was. Toen ik vervolgens zei dat ik nooit enig cognitief verval had opgemerkt bij mevrouw en ik eerder dacht aan een sterfbedvisioen, werd ik verbaasd aangekeken. Ze hadden nog nooit gehoord van dit fenomeen, waarbij mensen vlak voor hun dood gestorven dierbaren zien. Voor mij was het een teken dat deze mevrouw weleens binnen korte tijd 'naar de overkant' zou kunnen gaan. En dat was ook zo; na de ontmoeting met haar moeder ging ze achteruit. Een maand later stierf ze.

In het ziekenhuis werd ik onlangs geroepen bij een man die een bijna-doodervaring had gehad op de intensive care. Hij had zichzelf zien liggen en werd naar een prachtig wit licht toegetrokken. De betrokken arts kon hier niets mee en haalde de psychiater erbij. Die concludeerde dat de patiënt normaal functioneerde.

Wat in deze casussen opvalt is de onbekendheid met religieuze ervaringen in het algemeen, en in het bijzonder rond het sterfbed. En ik vermoed dat dit niet alleen het geval is onder verpleegkundigen en artsen. Ook binnen onze eigen beroepsgroep bespeur ik een ongemakkelijkheid voor dat wat onze zintuigen en onze verstandelijke vermogens te boven gaat. Het is geen thema in gesprekken tussen geestelijk verzorgers. Er is voor zover mij bekend geen aandacht voor in opleiding en nascholing. Toch hoor ik in mijn werk wekelijks en soms dagelijks over hedendaagse religieuze ervaringen, die meestal een enorme indruk op mensen maken. Het gaat dikwijls over op zichzelf 'normale' situaties, waarin iets bijzonders opvalt. Iets wat 'gewoon' is, krijgt een diepere lading. Bijvoorbeeld de diepdemente vrouw, die vlak voor haar sterven heel helder was en bewust afscheid nam van haar geliefden. Medisch gezien was dit onmogelijk. Of de pas overleden broer, die kennelijk wilde laten weten dat hij er nog steeds is. Tot tweemaal toe hingen alle schilderijen en fotolijstjes scheef toen de familie 's ochtends beneden kwam.

Vaak durven mensen niet te praten over wat ze meemaken, uit angst voor gek verklaard te worden. En dat is jammer, omdat religieuze ervaringen veel betekenis hebben voor degenen die het overkomt. Ze kunnen erdoor worden getroost, en de angst voor de dood neemt dikwijls af. Het is aanleiding om te gaan geloven, of het bestaande geloof wordt erdoor versterkt. Ik vind het steeds weer erg bijzonder als mensen hun schroom naast zich neerleggen en me vertellen over wat ze gezien of gevoeld hebben. Ik krijg er altijd kippenvel van.

Marieke Schoenmakers is geestelijk verzorger in het Elisabeth-TweeStedenziekenhuis (Tilburg); ze blogt over haar ervaringen, <https://metzorgleven.nl/tag/marieke-schoenmakers/>; mcm.schoenmakers@etz.nl

Deze column is een bewerking van twee blogs die eerder zijn verschenen op www.metzorgleven.nl.